OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Sitouttava kouluyhteisötyö SKY 2021 - 2023

Talviwebinaari 16.12.2021

Ohjelma

9.00	**Tapahtuman avaus** *Kehittämispäällikkö Onni Westlund, Pesäpuu ry*
9.15	**Koulu hyvinvoinnin ja osallisuuden tukijana** *Kehittämispäällikkö Elina Stenvall, SOS-lapsikylä*
9.45	**Varhaista ja korjaavaa työtä sitouttavassa kouluyhteisötyössä** *Kehittämispäällikkö Johanna Sergejeff, OKM*
10.10	**SKY-pilotit arviointiaineiston valossa** *Arviointiasiantuntijat Eeva-Liisa Markkanen, Niina Rumpu & Jaana Saarinen, Karvi*
10.30	**Työkaluja osallisuuden tukemiseksi** *Kehittämispäällikkö Heidi Rosbäck, Nuorten Akatemia* *Projektipäällikkö Anna-Liisa Hännikäinen-Uutela, Osaamiskeskus Nuoska* *Toiminnanjohtaja Minna Riikka Järvinen ja projektikoordinaattori Heikki Korhonen, Opinkirjo ry*
11.15	**Keskustelua ja kysymyksiä**
11.30	Tilaisuuden lopetus

Jokainen koulupäivä on tärkeä!

Sitouttavan kouluyhteisötyön mallin tavoitteena on perusopetuksessa:

- tukea oppilaiden kiinnittymistä koulunkäyntiin ja ennaltaehkäistä poissaoloja
- vähentää poissaolojen negatiivisia vaikutuksia ja tukea putoamisriskissä olevia oppilaita
- kehittää käytänteitä, jotka yhdenmukaistavat poissaolojen seurantaa ja tilastointia

SKY-malli

- Valtakunnallinen malli valmistellaan pilottihankkeiden pohjalta OKM:n, Karvin ja OPH:n yhteistyönä
- Kehittämisessä ovat mukana myös oppilaat ja heidän huoltajansa
- Pilotteihin osallistuvat vl. 5 – 9 oppilaat ja koulun aikuiset

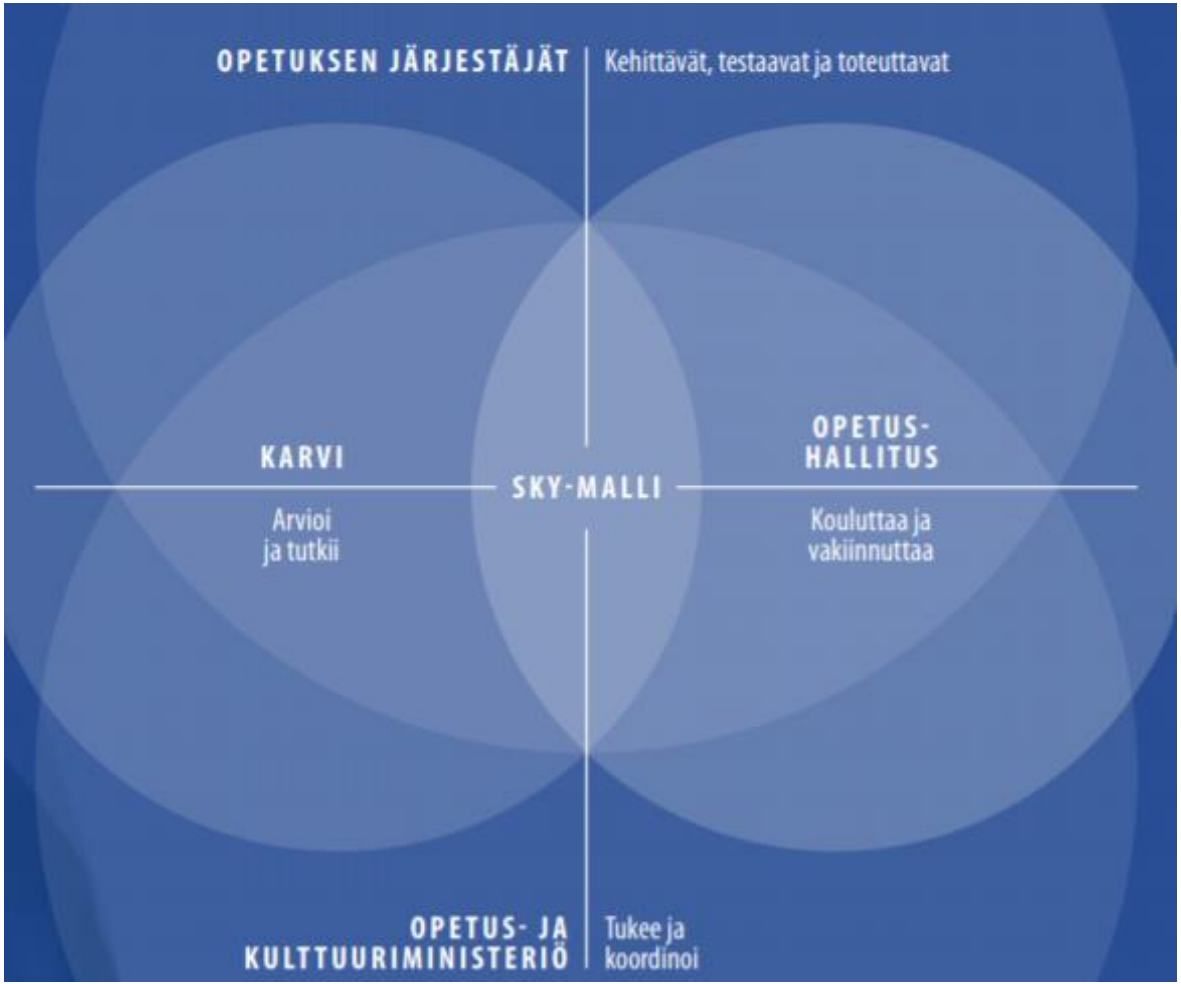

Pilottien tavoitteet tukevat koulunkäyntiä

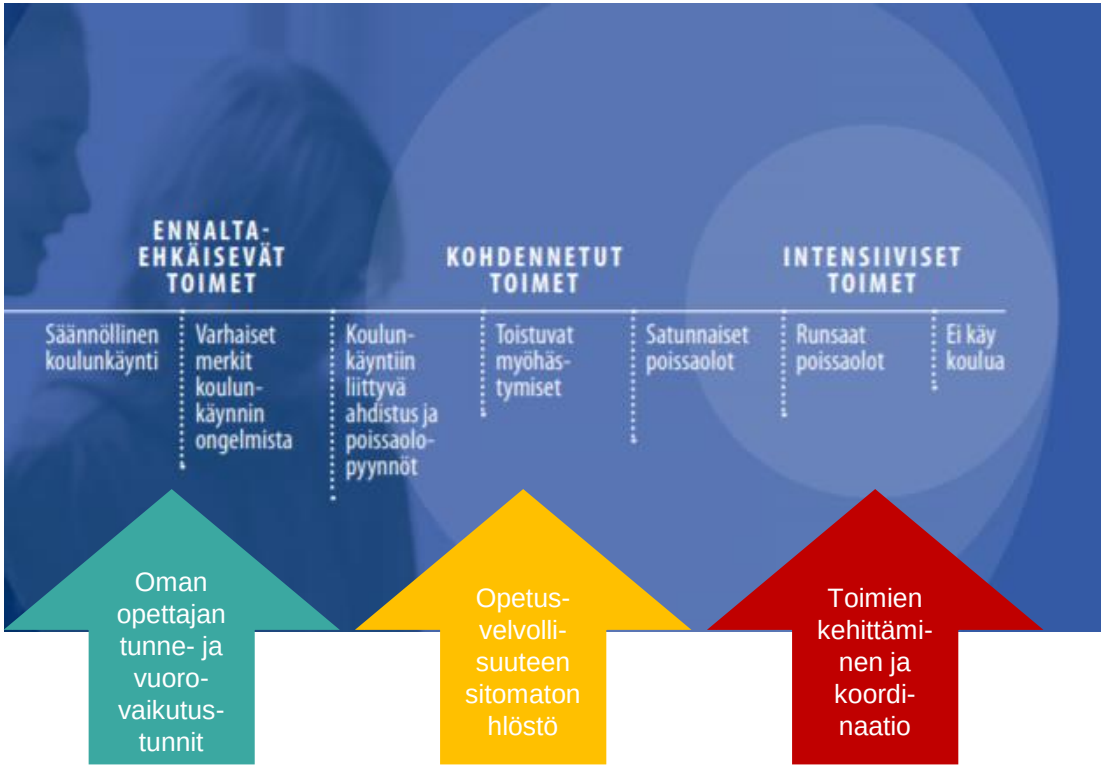

- Kouluun kiinnittymisen tukeminen
- Yhtenäisten käytäntöjen ja toimintamallien luominen koulupoissaolojen ehkäisyyn ja niihin puuttumiseen
- Systemaattinen poissaolojen seuraaminen ja varhainen puuttuminen
- Monialaisen yhteistyön vahvistaminen

OKM koordinoi kehittämistyötä

- Kansallinen ohjausryhmä, jonka toimintaa sihteeristö tukee
- Pilottien keskinäinen yhteistyö

  Sparraukset ja työpajat
  SKY is open
  Teemaryhmät

- Viestintä
  - Jokainen koulupäivä on tärkeä –kampanja
- Lainsäädäntötyö
- Dialogi Karvin kehittävän arviointitutkimuksen toimijoiden kanssa

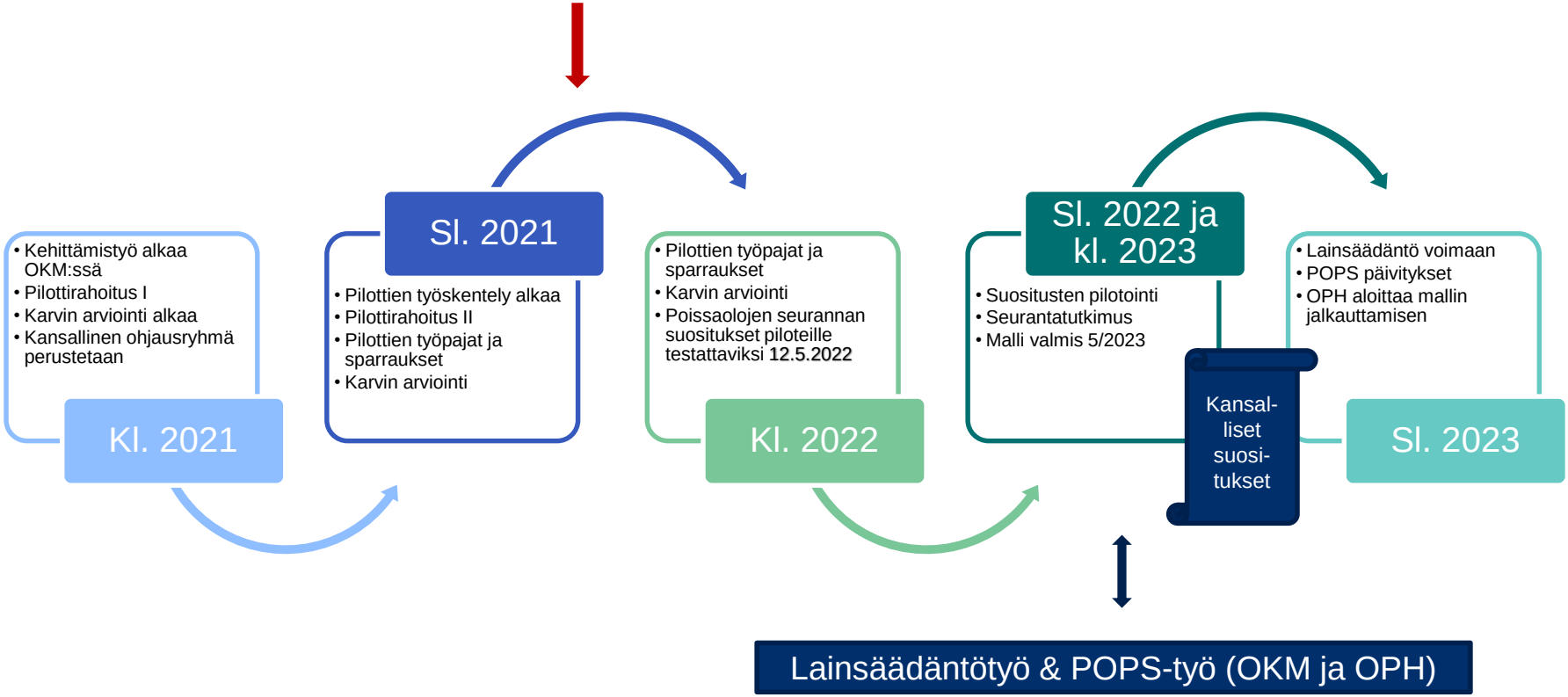
• Kehittämistyö alkaa OKM:ssä
• Pilottirahoitus I
• Karvin arviointi alkaa
• Kansallinen ohjausryhmä perustetaan
Kl. 2021
Sl. 2021
• Pilottien työskentely alkaa
• Pilottirahoitus II
• Pilottien työpajat ja sparraukset
• Karvin arviointi
• Pilottien työpajat ja sparraukset
• Karvin arviointi
• Poissaolojen seurannan suositukset piloteille testattaviksi 12.5.2022
Kl. 2022
Sl. 2022 ja kl. 2023
• Suositusten pilotointi
• Seurantatutkimus
• Malli valmis 5/2023
Kansal-liset suosi-tukset
• Lainsäädäntö voimaan
• POPS päivitykset
• OPH aloittaa mallin jalkauttamisen
Sl. 2023
Lainsäädäntötyö & POPS-työ (OKM ja OPH)

Teema on ollut ajankohtainen

Näiden ysiluokkalaisten mielestä koulussa ei puhuta ikinä tunteista, ja se näkyy poissaoloissa – nyt ongelma halutaan ratkaista uusin tavoin

Koulupoissaolojen määrä kasvaa koko ajan. Tähän on vaikuttanut merkittävästi lasten ja nuorten mielenterveysongelmat. Uutta toimintamallia testataan parhaillaan pilottikouluissa ympäri Suomea.

14 ETELÄ-SAIMAA TORSTAINA 9.12.2021

Uutiset

Koulut

Uudet aikuiset torjuvat poissaoloja

Kouluihin on tänä syksynä palkattu lähes 90 uutta työntekijää edistämään oppilaiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä.

Poissaolot

Suurin osa kunnista ei tilastoi

Elämisen taidoilla tiiviimmin kiinni kouluyhteisöön

Meille saa kertoa huolistaan

Läsnäolo ei riitä oppimiseen

Lapset ja nuoret: Laukaassa ja Konnevedellä kehitetään työkaluja, joilla ennaltaehkäistään koulupudokkuutta.

Toimintaamme ohjaa

- **Lapsistrategia 2/2021**
  - Osallisuuskampanja lapsille ja nuorille
    Lapsi tai nuori, kerro miten sinä kehittäisit lasten ja nuorten oikeutta saada tietoa!
- Lakien vaikutukset lapsiin täytyy tunnistaa asianmukaisesti jo lainvalmisteluvaiheessa

1. Päätöksissä huomioidaan lapsen etu ja oikeudet
2. Budjetointi
3. Osallisuus – otetaan lapset mukaan päättämään heitä koskevista asioista

- Lapsivaikutusten osalta keskeinen ohje on kesällä 2021 julkaistu Lapsivaikutusten arvioinnin käsikirja lainvalmistelijoille – VNK 2021:5 (valtioneuvosto.fi). Selvitykset ovat osoittaneet, että lainvalmistelussa tarvitaan konkreettisia ohjeita.

Opetusministeri Li Andersson: Lasten ja nuorten ääntä kuultava peruskoulun kehittämisessä

Opetus- ja kulttuuriministeriö 16.8.2021 12.55

TIEDOTE

Opetus- ja kulttuuriministeriön Oikeus oppia -ohjelmassa kuultiin lasten ja nuorten käsityksiä ja toiveita siitä, miten peruskoulua voidaan kehittää nykyistä tasa-arvoisemmaksi ja yhdenvertaisemmaksi. Lasten ja nuorten kuuleminen on osa Oikeus oppia -ohjelman tavoitetta kehittää lasten ja nuorten kuulemisen ja osallistamisen menetelmiä sekä valmistella ehdotus perusopetuksen ns. tasa-arvorahan vakiinnuttamiseksi pysyväksi ja vaikuttavaksi osaksi perusopetuksen rahoitusjärjestelmää.

-On tärkeää, että lasten ja nuorten ääntä kuullaan jatkossa paremmin niissä ratkaisuissa, joita tehdään koulutuksellisen tasa-arvon vahvistamiseksi sekä valtakunnallisella että paikallisella tasolla. Lasten ja nuorten näkemykset ovat usein konkreettisia ja avaavat meille aikuisille uudenlaisia tulokulmia. Erityisesti paikallisen kouluyhteisön kehittämisessä lasten ja nuorten ääni on korvaamattoman tärkeä, ministeri **Li Andersson** linjaa.

Lasten ja nuorten mielestä opettajilla on olennainen rooli turvallisen ja tasa-arvoisen ilmapiirin luomisessa ja kouluissa tulee olla riittävästi turvallisia aikuisia.

Perusopetuslaki ja osallisuus

47 a § (30.12.2013/1267)

Osallisuus ja oppilaskunta

- Opetuksen järjestäjän tulee edistää kaikkien oppilaiden osallisuutta ja huolehtia siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus osallistua koulun toimintaan ja kehittämiseen sekä ilmaista mielipiteensä oppilaiden asemaan liittyvistä asioista. Oppilaille tulee järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun.

- Edellä 6 §:n 2 momentissa tarkoitetulla koululla tulee olla sen oppilaista muodostuva oppilaskunta. Oppilaskunta voi olla useamman koulun yhteinen. Oppilaskunnan tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista sekä kehittää oppilaiden ja opetuksen järjestäjän välistä yhteistyötä.

- Opetuksen järjestäjän tulee kuulla koulun oppilaskuntaa ennen 1 momentissa mainittujen suunnitelmien ja määräysten vahvistamista sekä ennen muita oppilaiden asemaan olennaisesti vaikuttavia päätöksiä.

- Tässä pykälässä tarkoitettu toiminta järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti paikalliset olosuhteen huomioon ottaen. Tarkemmin toiminnan järjestämisestä päättää opetuksen järjestäjä. Toiminta tulee suunnitella opetussuunnitelman ja muiden koulun toimintaa ohjaavien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

- Opetuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää oppilaiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä koulun ja opetuksen järjestäjän toiminnasta.

Miten oppilaiden kouluun kiinnittymistä voidaan tukea osallisuuden keinoin?

Kognitiivinen kiinnittyminen
Toiminnallinen kiinnittyminen
Tunneperäinen kiinnittyminen

Oppilaiden osallisuus SKY-piloteissa

Rahoitushaun tavoitteet ohjaavat osallistamaan oppilaita ja koteja

Nuorisovaltuuston edustajat, tukioppilaat ja oppilaskunnan jäsenet mukana

- SKY-projektiryhmän kokouksissa, työryhmissä ja -pajoissa
- tunne- ja vuorovaikutustuntien ja materiaalien suunnittelussa
- koulun yhteisöllisen toiminnan suunnittelussa

Oppilaille kohdennettuja kyselyitä, kartoituksia, haastatteluita ja kuulemisia

Erätaukomenetelmä ja muut dialogiset keskustelutilaisuudet

Oulun pilotissa

- koteihin lähetettiin pieni esittelykirje SKY-hankkeesta
- joulun alla kohtaamme oppilaita kouluilla vapaissa tilanteissa ja esittämämme heille QR-koodiin piilotetun kysymyksen:
  "Mikä saa sinut tuntemaan, että olet tervetullut luokkaasi tai ryhmääsi ja että sinun on hyvä olla koulussa?”
- Oppilaat vastaavat kysymykseen omilla älylaitteillaan ja vastauksista muodostuu sanapilvi
- Kirjeessä kehotimme keskustelemaan aiheesta kotonakin ja annoimme vanhemmille mahdollisuuden laittaa aiheesta meille sähköpostia
- Esitämme saman kysymyksen myös opettajille opehuoneessa

Kevään 2022 tapahtumien aikatauluja piloteille

12.1.2022 klo 12.30 – 15.30	Työpaja 4: Poissaolojen syiden selvittämisen työkaluja
25.1.2022 klo 12.30 – 15.30	Kouluvalmentajien kokoontumisajot
15.2.2022 klo 12.30 – 15.30	Hyvinvointityön johtaminen tiedolla ja taidolla
16.3.2022 klo 12.30 – 15.30	Työpaja 5: Poissaolointerventiot
21.4.2022 klo 12.30 – 15.30	Työpaja 6: Yhteistyö kotien kanssa
12.5.2022 klo 09.00 – 11.30	Kevätwebinaari (avoin kaikille)